

ЗАКОН

ЗА БЪЛГАРИТЕ И БЪЛГАРСКИТЕ ОБЩНОСТИ ИЗВЪН РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда:

1. обществените отношения между българската държава и българите и българските общности извън Република България;

2. взаимодействието между държавата и общините при осъществяването на дейностите по отношение на българите и българските общности извън Република България;

3. участието на юридически лица с нестопанска цел и на физически лица в дейностите по т. 1 и 2.

(2) Този закон определя принципите и целите за провеждане на държавната политиката по отношение на българите и българските общности извън Република България и на техните организационни структури.

(3) Законът регламентира правомощията на компетентните по отношение на българите и българските общности извън Република България държавни органи, както и взаимодействието между тях.

(4) Законът има за цел осигуряване на взаимодействието и координацията между държавните и общинските органи, както и между тях и неправителствените организации за формиране на националната политика по отношение на българите и българските общности извън Република България.

Чл. 2. (1) Българин извън Република България по смисъла на този закон е лице, което:

1. има поне един възходящ от български произход;
2. притежава българско национално съзнание, и

3. пребивава на територията на друга държава за повече от шест месеца в рамките на една календарна година.

(2) Българска общност извън Република България се формира от лица с българско съзнание и с българска национална идентичност на базата на сходни обществени, културни, образователни, научни или други интереси и потребности.

(3) Лицата по ал. 2 могат да бъдат български граждани или лица от български произход с чуждо гражданство или без гражданство, живеещи извън Република България.

(4) Български произход се доказва с:

1. официален писмен документ, удостоверяващ произхода на заинтересованото лице или на негов възходящ по права линия;

2. експертна справка, изготвена от Държавната агенция за българите в чужбина.

(5) При всички случаи по ал. 4 се представя писмена декларация за българско национално съзнание.

(6) Български произход може да се доказва и по общия исков ред пред български съд.

(7) Установяването на българско национално съзнание в предвидените от закона случаи се извършва с лично волеизявление на лицето в писмена декларация по образец с нотариална заверка на подписа.

Глава втора

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

Право на национално самоопределение

Чл. 3. Всеки българин извън Република България има право на изява на своето национално съзнание и право да се счита за част от българската общност, независимо от своето гражданство и държавата по пребиваване.

Защита на основните права и интереси

Чл. 4. (1) Българската държава оказва защита на правата и законните интереси на лицата от българските общности извън Република България и на техните организационни структури съобразно принципите на международното право и законодателството на държавата по пребиваване.

(2) Българската държава създава условия за изграждане на правозащитната култура и подпомагане на лицата от българските общности извън Република България и на техните организационни структури при осъществяването на техните индивидуални и колективни права, както и за съхраняването и развитието на българската им идентичност.

(3) Компетентните държавни органи съдействат на организациите на българските общности извън Република България с цел съхраняване, развитие и популяризиране на българска културна и духовна традиция, както и за запазването и разпространението на българския език.

Подпомагане на българските общности

Чл. 5. (1) Министерският съвет възлага на съответния ресорен заместник министър-председател и на ръководителите на други ведомства провеждането на държавната политика по отношение на лицата от българските общности извън Република България и на организационните им структури, като при необходимост създава съвети като консултативни звена, както и работни групи за решаване на конкретни проблеми и определя механизмите за координиране на техните действия.

(2) Българските дипломатически и консулски представителства оказват подкрепа посредством консултации и съдействие на лицата от българските общности извън Република България и подпомагат организационната им дейност.

Чл. 6. (1) В българските дипломатически или консулски представителства се съхранява информация за българските граждани, за лицата от български произход с чуждо гражданство или без гражданство, както и за техните низходящи, пребиваващи на територията на държавата по пребиваване.

(2) Предоставянето на информация от лицата по ал. 1 е доброволно и се извършва при спазване на изискванията на Закона за защита на личните данни.

Глава трета

ДЪРЖАВНА ПОЛИТИКА

Раздел I

Общи положения

Чл. 7. Лицата от българските общности извън Република България и техните организационни структури упражняват правата си по този закон за осъществяване, опазване и укрепване на връзките си с Република България и за реализиране на свои обществени, културни и образователни потребности като лица с българско национално съзнание.

Чл. 8. Българската държава създава условия за осъществяване на контакти и установяване на трайни връзки между компетентните български държавни и обществени институции и организации и българите, българските общности извън Република България и техните организационни структури.

Чл. 9. (1) Държавата чрез съответните институции осигурява на лицата от българските общности извън Република България възможности за запознаване с българската култура, културно наследство, история и наука, подпомага комуникацията с държавните структури и юридическите лица с нестопанска цел и насърчава изявата на българската им идентичност, като:

1. изпраща печатни издания, технически носители на информация и други материали с цел запознаване с развитието на българската култура, история, език, наука, спорт, икономика и др.;

2. организира срещи с експерти и личности със значимо обществено присъствие в съответните области;

3. насърчава и подпомага създаването и дейността на центрове за популяризиране и развитие на българската култура и наука в държавите по пребиваване;

4. организира културни, научни и други прояви в държавите по пребиваване и в Република България с участието на международни организации и представители на науката, изкуството, културата и спорта;

5. организира и подпомага събирането и обмяната на информация за улесняване на контактите между съответните държавни институции в Република България и българите и българските общности извън Република България.

(2) Дейностите по ал. 1 се осъществяват съобразно желанието и интересите на лицата от българските общности и техните организационни структури.

(3) При осъществяване на дейностите по ал. 1 българската държава взаимодейства с органите на местната власт и с неправителствените организации.

Чл. 10. (1) Българско национално радио и Българска национална телевизия създават и разпространяват програми, предназначени за българите и българските общности извън Република България.

(2) При осъществяването на дейностите по ал. 1 българската държава взаимодейства с общински, частни и други медии.

Чл. 11. (1) Българската държава подпомага съхраняването и изявата на източноправославното вероизповедание като традиционна религия на българите и фактор за опазване на българската национална идентичност, като:

1. съгласувано с Българската православна църква подпомага дейността ѝ сред лицата от българските общности извън Република България;
2. контактува с българските религиозни общини извън страната;
3. подпомага дейността им зад граница с цел утвърждаване на националните и духовните ценности.

(2) Съгласувано с държавите, в които има български общности, както и с местните религиозни институции Република България съдейства за осъществяване религиозните права на българите извън Република България.

Чл. 12. Лицата от българските общности извън Република България, които не са български граждани, могат да извършват стопанска дейност в Република България, да инвестират, да възстановяват правото си на собственост, да придобиват наследство съгласно действащото българско законодателство при условията и по реда, предвидени за български граждани, и да придобиват право на собственост върху земята в определени от закона случаи.

Чл. 13. (1) Лицата от българските общности извън Република България, които не са български граждани, получават визи за многократно влизане и пребиваване на територията на Република България.

(2) Лицата по ал. 1 се освобождават от такси за обработка на документите за получаване на визи, когато престоят им е с образователни или научни цели или по покана на специализираните органи по глава четвърта.

Раздел II

Трайно установяване

Чл. 14 (1) Лица от българските общности, които не са български граждани или са лица без гражданство, желаещи да се установят в Република България, получават разрешение за постоянно пребиваване при облекчени условия и ред съобразно поетите задължения от Република България по международни договори и нормите на правото на Европейския съюз.

(2) При пребиваване в Република България на лица от българските общности, които не са български граждани, те ползват облекчения при заплащане на държавни такси, свързани с уреждане на тяхното пребиваване или установяване в Република България, при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

(3) На лицата по ал. 1 държавните органи и органите на местното самоуправление и местната администрация оказват помощ и съдействие за тяхното устройване при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

Чл. 15. Държавата осигурява административен капацитет и създава информационни системи, включващи нормативната база и всякаква друга информация, необходима за интегрирането на трайно установяващите се в Република България.

Раздел III

Образование и култура

Чл. 16. (1) Българската държава подкрепя българите и българските общности извън Република България в организирането и провеждането на различни форми на обучение по български език, история, география и народно творчество за запазване на българския език, култура, традиции и съзнание.

(2) Българските дипломатически или консулски представителства съвместно с българските културни институти в чужбина подпомагат дейностите по ал. 1 чрез предоставяне на българска литература, други

информационни материали и чрез организиране на различни инициативи и културни събития според своите възможности и капацитет.

Чл. 17. Българската държава осигурява възможности за обучение на български език, обучение по българските общообразователни програми и изучаване на българска история и култура в държавите по пребиваване на лицата от българските общности извън Република България.

Чл. 18. Лицата от българските общности извън Република България получават подкрепа от Министерството на образованието, младежта и науката и от други български институции и организации за изучаване на български език, българска литература, история, география и други дисциплини чрез преподаватели, учебни пособия, материални средства или по друг начин съгласно нормите на международното право, законодателството на държавата по пребиваване и двустранните спогодби и договорености.

Чл. 19. (1) Лицата от българските общности извън Република България, които не са граждани на държави – членки на Европейския съюз, на държави – страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, имат право да придобиват безплатно основно и средно образование в държавните и общинските училища в Република България при условията и по реда за българските граждани.

(2) Лицата от българските общности извън Република България, които не са граждани на държави – членки на Европейския съюз, на държави – страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, имат право да придобиват висше образование в държавните висши училища на Република България при условията и по реда за българските граждани.

(3) Броят на местата и видът на специалностите по ал. 2 се определят от Министерския съвет, а министърът на образованието, младежта и науката съгласувано със заместник министър-председателя, отговарящ за политиката към българите и българските общности извън Република България, утвърждава ежегодно разпределението им по училища и специалности и определя облекчения ред за тяхното приемане.

(4) Лицата от българските общности извън Република България, които не са в състояние сами да заплащат разходите за своето обучение, могат да кандидатстват по програми, финансово осигурени от държавния бюджет, от висшето училище или от други източници.

Чл. 20. (1) Лицата от българските общности извън Република България могат да се обучават в образователната и научна степен „доктор” в български държавни висши училища и научни организации по облекчен ред.

(2) Редът и научните специалности по ал. 1 се определят от министъра на образованието, младежта и науката съгласувано със заместник министър-председателя, отговарящ за политиката към българите в чужбина, както и с висшите училища и научните организации.

(3) Министърът на образованието, младежта и науката осигурява възможности за провеждане на курсове за квалификация на педагогически кадри, педагогически и лингвистични практики и следдипломни специализации на българи, живеещи извън Република България.

Чл. 21. Лицата от българските общности извън Република България могат да кандидатстват по програми, финансово осигурени от държавния бюджет, от висшето училище или от други източници.

Глава четвърта

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ОРГАНИ

Раздел I

Заместник министър-председател, отговарящ за политиката към българите и българските общности извън Република България

Чл. 22. При формирането на всяко правителство се определя заместник министър-председател, отговарящ за провеждането на държавната политика по отношение на българите и българските общности извън Република България.

Чл. 23. Заместник министър-председателят, отговарящ за провеждането на държавната политика по отношение на българите и българските общности извън Република България:

1. координира дейността на компетентните държавни органи и институции при провеждането на държавната политика по отношение на българите и българските общности в чужбина;

2. осъществява методическо ръководство на Държавната агенция за българите в чужбина.

Раздел II

Държавна агенция за българите в чужбина

Чл. 24. (1) Държавната агенция за българите в чужбина, наричана по-нататък „Агенцията“, е специализиран орган към Министерския съвет за провеждане на държавната политика по отношение на българите и българските общности извън Република България.

(2) Държавната агенция за българите в чужбина при Министерския съвет е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София.

(3) Структурата, организацията и дейността на Държавната агенция за българите в чужбина се определят с устройствен правилник, приет от Министерския съвет.

Чл. 25. (1) Агенцията се ръководи и представлява от председател.

(2) Председателят на Агенцията е орган на изпълнителната власт със специална компетентност.

Чл. 26. (1) Председателят на Агенцията:

1. ръководи, координира, контролира и отговаря за цялостната дейност на Агенцията;

2. разработва съвместно с органите на изпълнителната власт държавната политика за българските общности извън Република България и участва в провеждането ѝ;

3. разработва, анализира и контролира изпълнението на национални и регионални програми за осъществяване интеграцията на завърналите се и трайно заселилите се;

4. подпомага заместник министър-председателя, отговарящ за политиката към българите и българските общности извън Република България, при формирането и провеждането на политиката за интеграция в областта на правата на малцинствата и националните общности;

5. организира разработването и участва в обсъждането на проекти на нормативни актове, отнасящи се до дейността на Агенцията;

6. участва в подготовката по сключване на международни договори, имащи отношение към българите и българските общности извън Република България;

7. представлява държавата в международни организации и програми по въпросите на националните, езиковите и религиозните общности при предоставени от Министерския съвет правомощия;

8. ръководи разработването и изготвянето, както и предлага за утвърждаване от Министерския съвет чрез ресорния заместник министър-председател, Национална стратегия, национални и годишни програми за провеждане, актуализиране и развитие на политиката за българите и българските общности извън Република България;

9. ръководи и контролира събирането, анализа, съхраняването и използването на информацията за българските общности извън Република България;

10. координира дейността на Агенцията по сътрудничеството и взаимодействието със:

а) Светия Синод на Българската православна църква и управителните тела на другите вероизповедания в Република България;

б) държавни органи в други държави и юридически лица с нестопанска цел в страната и в чужбина със сходни цели;

в) чуждестранни организации и институции със сходни на Агенцията функции и/или имащи отношение към българските общности извън Република България;

г) международни организации и институции;

11. определя насоките и целите и ръководи осъществяването на научноизследователската, издателската и образователно-информационната дейност във връзка с дейността на агенцията;

12. издава индивидуални административни актове в случаите, определени със закон, в т. ч. удостоверява или дава становище за български произход;

13. управлява и разпределя средствата от бюджета, контролира целевото им разходване;

14. представя ежегодно в Министерския съвет и на заместник министър-председателя, отговарящ за политиката към българите и българските общности извън Република България, доклад за дейността на агенцията;

15. извършва и други дейности, определени със закон или с акт на Министерския съвет.

(2) По искане на Президента на Република България и/или на министъра на правосъдието председателят на Агенцията дава мнение по подадена молба за получаване на българско гражданство.

Чл. 27. (1) Председателят на Агенцията се определя с решение на Министерския съвет и се назначава от министър-председателя.

(2) За председател на Агенцията може да бъде определен само български гражданин, който няма друго гражданство, има завършено висше образование и не по-малко от пет години трудов стаж или стаж по служебно правоотношение.

(3) При осъществяване на своята дейност председателят на Агенцията може да създава съвети като консултативни звена за решаване на проблеми от неговата компетентност, както и работни групи за изпълнение на конкретни задачи. Съвети се създават след съгласуване с ресорния заместник министър-председател, на когото се представят и ежегодни отчети за дейността им.

Чл. 28. (1) При изпълнение на своята дейност председателят на Агенцията се подпомага от заместник-председател.

(2) Заместник-председателят се назначава от министър-председателя.

(3) Заместник-председателят трябва да е български гражданин, който няма друго гражданство, с висше образование и не по-малко от пет години трудов стаж и/или стаж по служебно правоотношение.

Чл. 29. Председателят на Агенцията може да делегира правомощията си по чл. 26, ал. 1, т. 12 на заместник-председателя.

Чл. 30. Агенцията:

1. организира самостоятелно или съвместно с други държавни органи и неправителствени организации проучване на състоянието и проблемите на българските общности извън Република България и изготвяне на анализи, прогнози и програми за работа с тях;

2. съгласува, подпомага и консултира дейността на министерствата, другите ведомства и органите на местното самоуправление и местната администрация за практическо осъществяване на държавната политика по отношение на българите, живеещи извън Република България;

3. участва при подготовката на международни договори и в подготовката за изработване на нормативни актове, отнасящи се до дейността на агенцията;

4. разработва и изготвя национална стратегия, национални и годишни програми, анализи и концепции за провеждане, актуализиране и развитие на политиката за българските общности извън Република България и за техните организационни структури;

5. поддържа връзки с представителите на българските общности и с техните организационни структури извън Република България за осъществяване на държавната политика и взаимодействия с тях при:

а) изучаването им в дългосрочен и съвременен аспект за анализиране на динамиката и насоките на развитие;

б) подпомагане при асоциирането на организационните структури в рамките на отделните страни и региони съобразно изискванията на местното законодателство на приемната държава;

в) подпомагане на организацията и координацията между тях;

г) осъществяване на контакти с правозащитните организации в Република България и с организациите с нестопанска цел в чужбина по въпроси, свързани с разпространението на информация за състоянието на правата на лицата от българските общности;

6. организира воденето на регистър за организациите на българските общности извън Република България;

7. с цел укрепване и опазване на духовното единство на българския народ разработва и реализира съвместно с ресорните министерства:

а) проекти за проучване и утвърждаване специфичните национални, културни, демографски, икономически, исторически и други характеристики на българските общности извън Република България;

б) проекти за проучване на обществените проблеми в исторически и съвременен аспект на българските общности извън Република България;

в) проекти за подпомагане на развитието и укрепването на културните взаимовръзки между българите граждани, живеещи в Република България, и българските общности извън Република България;

8. самостоятелно или съвместно с други организации организира прояви с цел провеждане на държавната политика спрямо българските общности извън Република България, поддържа връзки и подпомага дейността на лицата от българските общности;

9. разработва като съдържание, методи и концепции медийната стратегия за постигане на целите и популяризиране на политиката на Република България спрямо българите и българските общности извън границите ѝ;

10. осъществява издателска и разпространителска дейност, организира издаването и разпространяването в печатна и електронна форма на списание и вестник, научнопрактически сборници, специализирана литература и други информационни и просветни материали;

11. организира събори, срещи, конкурси, научнопрактически семинари и конференции и други прояви в страната и в чужбина на представители и/или организации на българските общности извън Република България;

12. предоставя безвъзмездно на българските общности и на техните организационни структури на хартиен и електронен носител - литература, печатни издания, произведения на науката и изкуството (книги, филми, учебници и помощни материали за учебния процес);

13. поддържа връзки и взаимодействия с българските издания в чужбина и с българските редакции на радио- и телевизионни програми при осъществяване дейността на Агенцията, създава и поддържа електронни издания, интернет портал и социални мрежи за връзки с българите в чужбина;

14. организира и осъществява научни, културни и спортни мероприятия в страната и в чужбина за лицата от българските общности извън Република България;

15. участва съвместно с други институции в изработването и провеждането на държавната политика по демографското развитие на Република България и по проблемите на миграцията и интеграцията;

16. подпомага председателя при участието му в международни организации и програми по въпросите на националните, езиковите и религиозните общности.

Чл. 31. Получените дарения и помощи, както и средствата по международни програми и споразумения постъпват в Агенцията по реда на Закона за устройството на държавния бюджет.

Раздел III

Удостоверяване на български произход. Държавни такси

Чл. 32. (1) Председателят на Агенцията удостоверява български произход в предвидените по закон случаи чрез издаване на удостоверение или експертна справка.

(2) Експертната справка по ал. 1 не е индивидуален административен акт и може да послужи само пред Съвета по гражданство към министъра на правосъдието.

Чл. 33. (1) Производство по удостоверяване на български произход се осъществява при лично подадено писмено заявление до председателя на Агенцията или в дипломатическото или консулското представителство на Република България. Дипломатическото или консулското представителство на Република България задължително дава мотивирано становище по молбата.

(2) За малолетните заявления се подава от техните родители или настойници, а за непълнолетните то се приподписва от родителите или от попечителите им. Не се изисква съгласието на родител, който е лишен от родителски права.

(3) При подаването на документите със заявителя се провежда интервю. За малолетните интервю се провежда с техните родители или настойници. При провеждане на интервю с непълнолетни те се придружават от родителите или попечителите си.

(4) Представители по пълномощно на заинтересованото лице, с изключение на случаите по ал. 1, могат да бъдат лицата по чл. 32, т. 1 и 2 от Гражданския процесуален кодекс, както и настойници и попечители.

(5) Пълномощниците се легитимират с писмено пълномощно с нотариална заверка на подписа на упълномощителя. В пълномощното се посочват трите имена, точният адрес и телефонът на пълномощника.

(6) Дипломатическите и консулските представителства предават на Агенцията заявленията за издаване на удостоверение или експертна справка за български произход заедно с мотивирано становище.

Чл. 34. (1) При липса на данни за български произход председателят на Агенцията издава мотивиран отказ.

(2) Отказът на председателя на Агенцията подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Държавни такси

Чл. 35. (1) За подаване на заявления, за даването на справки и за издаване на удостоверения и дубликати на удостоверения се събира държавна такса.

(2) Размерът на държавната такса се определя с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 36. Министерският съвет приема наредба за прилагането на настоящия раздел.

Глава пета

ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО НА БЪЛГАРИТЕ И БЪЛГАРСКИТЕ ОБЩНОСТИ, ЖИВЕЕЩИ ИЗВЪН РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 37. (1) Създава се Национално представителство на българите и българските общности извън Република България с членове от организационните структури на българските общности извън Република България, вписани в регистъра на Агенцията по чл. 30, т. 6.

(2) Националното представителство на българите и българските общности извън Република България е независим консултативен орган на обществени начала с представителни и съвещателни функции за изразяване волята на организационни структури на българските общности извън Република България по въпроси, свързани с провежданата държавна политика.

(3) Органи на Националното представителство на общностите са:

1. Общото събрание;
2. Националният консултативен съвет.

Чл. 38. Общото събрание на Националното представителство на общностите се състои от представители на организациите, вписани в регистъра по чл. 30, т. 6.

Чл. 39. Общото събрание:

1. прави предложения за правилник за работата и дейността;
2. предлага приемането на други вътрешни актове;
3. предлага за нов мандат членове на Националния консултативен съвет;
4. предлага приемането на членове на Националния консултативен съвет;
5. предлага приемането на основните насоки и програма за дейността на Националния консултативен съвет;
6. приема отчета за дейността на Националния консултативен съвет;
7. прави и други предложения за работата и дейността на Националния консултативен съвет.

Чл. 40. (1) Националният консултативен съвет се избира пряко на общо събрание, състоящо се от по един представител от всяка от организациите, вписани в регистъра по чл. 30, т. 6.

(2) Изборът на Национален консултативен съвет може да се осъществи и по електронен път.

(3) Националният консултативен съвет се състои от 15 членове.

(4) Националният консултативен съвет избира председател и главен секретар измежду членовете си с тайно гласуване и с обикновено мнозинство. Председателят представлява Националния консултативен съвет. Главният секретар отговаря за организационната дейност.

(5) Мандатът на членовете на Националния консултативен съвет, на председателя и на главния секретар е една година.

(6) Председателят и членовете на Националния консултативен съвет нямат право на два последователни мандата.

Чл. 41. Националният консултативен съвет:

1. утвърждава годишната програма за работа на Националното представителство на българите и българските общности, в т. ч. разходването

на средствата за финансово подпомагане на дейностите по провеждане на отделни събития на представителството;

2. обсъжда разработени концепции и програми за дейността сред българските общности в чужбина;

3. дава становища по проекти на нормативни актове и по предложения за тяхното изменение, допълнение или отменяне;

4. обсъжда въпроси, свързани с изграждането и поддържането на електронна система за комуникация между структурите на българските общности извън Република България и привличането на отделни представители на общностите със значимо обществено присъствие в приемните държави за подкрепа на външната политика на Република България;

5. обсъжда резултатите от дейността на организациите на българските общности извън Република България и дава препоръки за подобряване на работата им;

6. обсъжда въпроси и дава препоръки за подобряване защитата на правата на представителите на българските общности.

Чл. 42. (1) Заместник министър-председателят, отговарящ за провеждането на държавната политика по отношение на българите и българските общности извън Република България, определя условията и реда за провеждане на изборния процес по тази глава и утвърждава правилника за работата и дейността на Националното представителство на българите и българските общности.

(2) Държавната агенция за българите в чужбина осигурява технически и организационно работата на Националното представителство на общностите и неговите органи.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон „Държава по пребиваване“ е държавата, в която лице от български произход, принадлежащо към българска общност извън Република България, пребивава повече от шест месеца в рамките на една календарна година.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Изпълнението на закона се възлага на Министерския съвет.

§ 3. Актовете по прилагането на този закон се издават в 6-месечен срок от влизането му в сила.

§ 4. Законът за българите, живеещи извън Република България (ДВ, бр. 30 от 2000 г.) се отменя.

§ 5. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на 2012 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(ЦЕЦКА ЦАЧЕВА)

М О Т И В И

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА БЪЛГАРИТЕ И БЪЛГАРСКИТЕ ОБЩНОСТИ ИЗВЪН РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Основната цел на предлагания законопроект е да се актуализира, доразвие и усъвършенства нормативната уредба по въпросите за българите и българските общности извън Република България.

Промените, които се предлагат със законопроекта, са:

1. Поставят се ясни рамки за регулиране на обществените отношения между структурите на централните и местни държавни органи, от една страна, и българите, българските общности и организационните им структури, от друга страна;

2. Въвежда се принципът на съгласуваност на политиките, провеждани към общностите зад граница в областта на защита на основните права и свободи и образователната и културната политика;

3. Предвижда се държавата да насърчава взаимодействието между всички държавни органи и неправителствения сектор чрез надграждане на инструменти за общи действия;

4. Стимулира се участието на специализираните държавни органи в осъществяването на конкретни дейности за популяризирането на българския език, наука и изкуство, както и за получаване на образование в българските висши училища;

5. Укрепва се взаимодействието между самите организационни структури и държавата като цяло;

6. Разписани са специализирани органи за провеждане на държавната политика с достатъчно широки правомощия: заместник министър-председател, като се въвежда задължително изпълнението на чл. 23, ал. 4 от Закона за администрацията за определяне на ресорен заместник министър-председател, отговарящ за политиката към българите и българските общности извън Република България и Държавната агенция за българите в чужбина;

7. За първи път се дава възможност за участие в обществено-политическия живот на българската държава чрез създаването на Национално представителство на българите и българските общности извън Република България.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Предложеният законопроект е ориентиран към специализираните органи за провеждане на политиката към българите и българските общности извън Република България.

Заместник министър-председателят е част от Министерския съвет на Република България, а Държавната агенция за българите в чужбина е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към Министерския съвет.

Необходимите средства за осъществяване на конкретните дейности се предвиждат и ще бъдат планирани в бюджета на съответните разпоредители с бюджетни кредити за 2013 г.

Очаквани резултати:

С приемането на нов Закон за българите и българските общности извън Република България се очаква да се осъществят конкретните политики към съответните общности съобразно съвременните тенденции за развитие на международното право в областта на човешките права, двустранните и многостранните договори, по които Република България е страна, и законодателството на приемните държави.

Законопроектът цели подобряване на комуникацията между българите и българските общности, от една страна, и компетентните държавни органи, както и връзките, контактите и ангажимента на българската държава по отношение на защитата на правата на българите в чужбина и опазване на българското им съзнание и съпринадлежност към българската култура.

В законопроекта за предвидени специализирани органи, на които са дадени правомощия с цел улесняване координацията на провежданата държавна политика, в т. ч. защита на правата на сънародниците ни, предоставяне на възможности за обучение по български език, получаване на образование съобразно българските общообразователни изисквания, както и активно участие в културния и политическия живот на Република България.

Създаването на Националното представителство на българите и българските общности извън Република България е нов момент при провеждането на държавна политика по отношение на общностите ни зад граница в нейната цялост. То ще се състои от представителите на вписаните в Регистъра на Държавната агенция за българите в чужбина организации и ще изразява мнението на българите от чужбина по въпросите на провежданата държавна политика и по отношение на съществуващи или възникнали проблеми, отнасящи се до българите и българските общности в съответната приемна държава.

Индикатори за измерване на постигнатите крайни резултати (стойностни и натурални):

Брой дружества, вписани в регистъра на Държавната агенция за българите в чужбина;

Брой на организационните структури, диференцирани по вид на дейността си – училищна, културна, религиозна, съобразно сравнителни статистически данни;

Брой на представителите по организационни структури, участващи в Национално представителство на българите и българските общности извън Република България

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Законопроектът не противоречи на европейското законодателство и не се приема в изпълнение на актове на Европейския съюз или на международни договори, сключени с Европейските общности. Той е релевантен на политиките на държавите от Европейския съюз в областта на защитата на правата на диаспорите зад граница.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)